

Γεωστρατηγική αξία απέκτησε ξανά η Μαύρη

Ο κατ' ευφημισμό

Φιλόξενος Πόντος αποτελεί σήμερα κομβικό σημείο και σημαντικό διάδρομο διέλευσης ενεργειακών πόρων μεταξύ της Κασπίας, της Ευρώπης, Ασίας και Μέσης Ανατολής, αλλά και θέατρο ανεπίλυτων εθνικών διενέξεων

Αναλόγως της δυναμικής που παρουσιάζουν τα κράτη της κεντρικής και ανατολικής Ευρώπης -της Τουρκίας συμπεριλαμβανομένης- άλλοτε η Αδριατική, άλλοτε το Αιγαίο ήσαν πολύφερνες νύμφες στις ορέξεις των ισχυρών. Η Αδριατική, έχασε την αξία της όταν έπαυσε υφισταμένη η Αυστροουγγρική Αυτοκρατορία, και η Ιταλία μετέπεσε σε συνήθη δύναμη μετά τον Β΄ Παγκόσμιο Πόλεμο.

Τότε επανήλθε στο προσκήνιο η διεκδίκηση του Αιγαίου και των Στενών του Βοσπόρου, περιοχές για τις οποίες έγιναν αρκετοί πόλεμοι μεταξύ Ρωσικής και Οθωμανικής Αυτοκρατορίας. Για τους Ρώσους, είτε της Αυτοκρατορίας είτε της Σοβιετικής Ένωσης, η οδός προς το Αιγαίο προϋποθέτει έλεγχο της Μαύρης Θάλασσας.

Ο κατ' ευφημισμό Εύξεινος (Φιλόξενος) Πόντος αποτελεί σήμερα κομβικό σημείο και σημαντικό διάδρομο διέλευσης ενεργειακών πόρων μεταξύ της Κασπίας, της Ευρώπης, Ασίας και Μέσης Ανατολής, αλλά και θέατρο ανεπίλυτων εθνικών διενέξεων. Η Μαύρη Θάλασσα συγκαταλέγεται πλέον στις περιοχές υψηλής

προτεραιότητας για την παγκόσμια οικονομία και πολιτική.

Η Μαύρη Θάλασσα αποτελεί σήμερα μέρος έξι διαφορετικών χωρών της Ευρώπης και της Ασίας. Τουρκία, Γεωργία, Ρωσία, Ουκρανία, Ρουμανία και Βουλγαρία. Σε περίπτωση απόσχισης από την Ουκρανία όχι μόνον της Κριμαίας, αλλά και των ανατολικών ρωσόφωνων εν πολλοίς περιοχών, η Ουκρανία θα εξακολουθεί να έχει διέξοδο στην θάλασσα, με ένα μικρό τμήμα της (ο κ. Αλεξάντερ Ντούγκιν, σύμβουλος του Ρώσου προέδρου επί γεωπολιτικών θεμάτων, έθεσε όριο τον ποταμό Δνείπερο, με αμφισβητούμενο και το μέλλον της Οδησσού, που κείται στις εκβολές του ποταμού).

Η Συνθήκη του Μοντρέ

Στις 20 Ιουλίου 1936, υπογράφηκε η συνθήκη του Μοντρέ. Η Τουρκία αποκτούσε πάλι το δικαίωμα να οχυρώσει τα στενά του Βοσπόρου και των Δαρδανελίων. Την ίδια μέρα, 30.000 Τούρκοι στρατιώτες αναπτύχθηκαν στις επίμαχες περιοχές. Τα συμβαλλόμενα Μέρη ήσαν τα κράτη της Μαύρης Θάλασσας (Βουλγαρία, Ρουμανία, Σοβιετική Ένωση, Τουρκία) αλλά και Αυστραλία, Γαλλία, Ελλάδα, Ιταλία, Αγγλία, Γιουγκοσλαβία.

Νέοι κανονισμοί καθόρισαν το συνολικό εκτόπισμα των πολεμικών πλοίων που μπορούν να περνούν σε καιρό ειρήνης, ενώ ειδικώς η Σοβιετική Ένωση δεν χρειαζόταν άδεια για τα δικά της πλοία, εκτός από τα αεροπλανοφόρα και τα υποβρύχια.

Σε περίπτωση πολέμου, η Τουρκία μπορεί να απαγορεύει τη διέλευση πολεμικών πλοίων. Αν, όμως, δεν μετέχει στον πόλεμο, δεν μπορεί να απαγορεύσει τη διέλευση ναυτικών δυνάμεων που εκτελούν απόφαση του ΟΗΕ (της Κοινωνίας των Εθνών τότε) ή δυνάμεων που ανήκουν σε κράτος με το οποίο έχει υπογράψει συνθήκη αμοιβαίας βοήθειας (π.χ. χώρας μέλους του κατοπινού NATO).

Ο κ. Βλαντίμιρ Κόλοσοφ, σε ανάλυσή του στη Russia Today, σημειώνει ότι κατά τις τελευταίες δυο δεκαετίες η γεωπολιτική κατάσταση στην Μαύρη Θάλασσα περιπλέχθηκε σημαντικώς. Πρώτον, κατέρρευσε το «σοσιαλιστικό σύστημα» και δεύτερον στην περιοχή εμφανίστηκαν νέοι «παίκτες», η Γεωργία και η Ουκρανία (η Ουκρανία, συμπεριλαμβανομένης και της Κριμαίας, καταλαμβάνει το 37,5% του μήκους της ακτογραμμής, ενώ η Ρωσία μόνο το 10,9%).

Οι χώρες της Μαύρης Θάλασσας στο εσωτερικό τους είναι εξαιρετικώς ανομοιογενείς σε εθνολογική και θρησκευτική σύνθεση. Ο γνωστός Αμερικανός αναλυτής γεωπολιτικής, κ. Σαούλ Κοέν, είχε επισημάνει ότι μια τέτοια κατάσταση οδηγεί σε ανταγωνισμό τις δυνάμεις με τη μεγαλύτερη επιρροή, με στόχο την

ηγεμονία. Παράλληλα, ο συσχετισμός στο επίπεδο ανάπτυξης μεταξύ των χωρών μεταβάλλεται διαρκώς.

Στην ομάδα των ηγετικών χωρών εξακολουθούν να βρίσκονται η Ρωσία και η Τουρκία. Οι φτωχότερες χώρες της περιοχής είναι -όπως και δέκα χρόνια πριν- η Γεωργία, η Αρμενία και η Μολδαβία. Την ίδια ώρα, το Αζερμπαϊτζάν χάρη στα έσοδά του από το πετρέλαιο πραγματοποίησε σημαντικό άλμα. Αντίθετα, η Ουκρανία «υποβιβάστηκε» στο επίπεδο των αουτσάιντερ και υστέρησε πολύ από τους δυτικούς γείτονές της (εκτός από τη Μολδαβία). Στην περιοχή δε, υπάρχουν τέσσερα μη αναγνωρισμένα ή μερικώς αναγνωρισμένα κράτη τα οποία βρίσκονται στον πρώην σοβιετικό χώρο. Η Μολδαβική Δημοκρατία της Υπερδνειστερίας, η Αμπχαζία, η Νότια Οσετία και το Ναγκόρνο Καραμπάχ.

Το έδαφος της περιοχής διαπερνά σήμερα ένας σημαντικός διάδρομος διέλευσης ενεργειακών πόρων μεταξύ της περιοχής της Κασπίας, της Ευρώπης και άλλων περιοχών του κόσμου, γεγονός που επιτρέπει να γίνει λόγος για τη διαμόρφωση μιας ενιαίας περιοχής την οποία συνθέτουν Κασπία και Μαύρη θάλασσα. Το Καζακστάν, οι χώρες της Κεντρικής Ασίας και η Κίνα, εμπλέκονται όλο και περισσότερο στα τεκταινόμενα στη συγκεκριμένη περιοχή.

Στον περιορισμένο χώρο της στήλης, δεν μπορεί να γίνει περαιτέρω ανάλυση. Θα μας δοθεί ευκαιρία σε επόμενα σημειώματα.

Ο Μακεδών

Πηγή: vorla.gr